

Voorwoord van de voorzitter

Het jaar 2004 was een jaar van erg hard aanpakken voor al de vrijwilligers die bij het stoomgemaal zijn betrokken. De in bedrijfstelling van stoommachine no. 2 in mei, waarmee ook tevens de restauratie die 18 jaar heeft geduurd, is afgesloten.

De afrekening met Monumentenzorg is midden 2004 afgerond. Door de jarenlange restauratie, en werkzaamheden op velerlei gebied door de vrijwilligers was de financiële administratie uitgedroogd tot totaal 18 dikke ordners met stukken. In 2004 is Stoomgemaal De Tuut totaal 7 weekenden onder stoom geweest. Dit begon in april met het proefdraaien en inregelen van stoommachine no 2. Behalve het warmdraaien van één lager waren er verder geen noemenswaardige problemen met deze machine. Dit is toch een knap staaltje techniek: een machine die 37 jaar heeft stilgestaan, en aan allerlei weersinvloeden

onderhevig is geweest, en na restauratie in één keer weer goed draait..

In februari 2005 is de stoomketel voor de tweede maal weer goedgekeurd door het stoomwezen.

Al deze genoemde taken zijn alleen mogelijk met de inzet van onze 27 vrijwilligers, die belangeloos stuk voor stuk de verantwoording nemen voor de aan hun toevertrouwde taken.

Vele mensen hebben ook het afgelopen jaar het gemaal bezocht en kunnen genieten van de geur, de beweging en de rookpluim uit de schoorsteen, of kortom gezegd kenmerkende sfeer van een gemaal onder stoom met één gestookt ketel en twee draaiende stoommachines.

De afronding van de restauratie.

In mei 2004 is een lang gekoesterde wens in vervulling gegaan; de installatie laten werken met twee draaiende stoommachines. Hier zijn we als museumgemaal bijzonder trots op.

Voor enkele vrijwilligers van het eerste uur ie 18 jaar aan deze restauratie hebben gewerkt was dit het grote moment waar naar is gestreefd. Gesteld kan worden dat de vasthoudendheid waarmee deze mensen aan dit project hebben gewerkt veel waardering verdiend. Aan dijkgraaf ir.G. Kok van Waterschap Rivierenland was de eer om stoommachine no.2 in bedrijf te zetten. Even hierna is een opname gemaakt door tv Gelderland voor het programma Buitengewoon, dat op de donderdagavond wordt uitgezonden.

De regionale en provinciale pers hebben in artikelen uitgebreid aandacht gegeven aan deze feestelijke gebeurtenis

De heren ir. G. Kok, J. Reijen en H. Buiteman
bij stoommachine 2

De rol van vrijwilligers

Het gemaal wordt in stand gehouden door een deskundige en gemotiveerde groep van vrijwilligers waarbinnen veel kennis en uiteenlopende specialismen zijn vertegenwoordigd.

Deze vrijwilligers zijn de basis voor het voortbestaan van het stoomgemaal.

Momenteel zijn een aantal vrijwilligers intern in opleiding voor stoker en machinist. Hiermee willen we de bestaande kennis overdragen over een groter aantal personen. Bovendien is er het Handboek Stoomgemaal, waarin de kennis is vastgelegd.

Hiernaast hebben een aantal personen de cursus

Bedrijfsbushulpverlening gevolgd.

De ARBO wetgeving is in het afgelopen jaar verder geïmplementeerd; momenteel wordt er nog gewerkt

aan de afscherming van de vliegwielen en andere draaiende delen aan de machines.

De opzet is dat er met het voldoen aan de veiligheidsnormen zo weinig mogelijk afbreuk wordt gedaan aan de authenticiteit, en het historische karakter van het interieur. Waar mogelijk zijn de aanpassingen zodanig uitgevoerd dat deze losneembaar zijn.

Bovendien worden zoveel mogelijk materialen gebruikt, welke ook in 1918 gangbaar waren. Echter een installatie uit die tijd, ontworpen en gebouwd voor de bediening door een machinist en een stoker, kan in werkende toestand niet meer zonder een aantal veiligheidsmaatregelen opengesteld worden voor een breed publiek.

Geplande Stoomdagen en openingstijden in 2005

Van 9 juni t/m 18 september, behalve in week 29:

- Weekdagen: donderdag en zaterdag 13.00 tot 17.00 uur
- Stoomdagen: 16&17 april - 7&8 mei - 9&10 juli 11.00 tot 17.00 uur
- 20 & 21 augustus - 10&11 september 11.00 tot 17.00 uur

Nationale Molen en Gemalendag op 14 mei. Niet onder stoom, wel rondleidingen 11.00 tot 17.00 uur

Voor actuele informatie s.v.p. de website raadplegen

Voor sponsors en donateurs is de toegang gratis, zie bijgesloten toegangsbewijs voor 2005.

Financieel overzicht 2004

In 2004 is een subsidie ontvangen van gemeente Beuningen, West Maas en Waal, Provincie Gelderland en Waterschap Rivierenland te Tiel. Deze subsidies zijn bestemd voor de exploitatie van het gemaal. Indien deze bijdragen kunnen worden gecontinueerd zijn we in staat om het gebouwencomplex en installatie te onderhouden en 6 weekenden per jaar onder stoom

te brengen, met bijkomende kosten van kolen en verschillende leges van vergunningen.

De vrijwilligers ontvangen een bescheiden reiskostenvergoeding.

Er zijn geen betaalde krachten in dienst bij Stoomgemaal De Tuut.

Pro Forma Exploitatierkening Stoomgemaal De Tuut over 2004			
Uitgaven		Inkomsten	
Aankopen en kosten bezoekerscentrum	4.385,-	Baten bezoekerscentrum	9.000,-
Klein materiaal, Gereedschap en kolen	10.311,-	Donaties	1.800,-
Nuts- en eigenaarslasten	2.104,-	Exploitatiesubsidie	15.000,-
Bank en administratiekosten	160,-	Exploitatietekort	5.446,-
Representatiekosten en PR	1.273,-		
Kosten vrijwilligers	9.723,-		
Werkzaamheden derden	1.467,-		
	566,-		
Totaal	31.246,-		31.246,-

De Appelternse sluizen

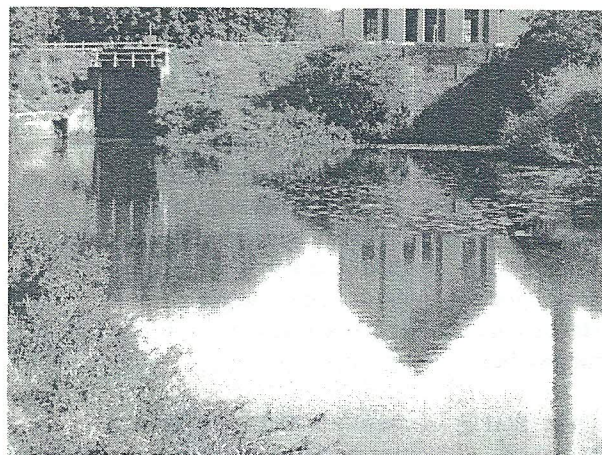
Wij zijn verheugd dat het restauratierapport en plan van aanpak, gemaakt door het Waterschap Rivierenland, de goedkeuring heeft gekregen van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Mogelijke dat een subsidie toezegging vanuit POP Europese fondsen voor plattelandontwikkeling de mogelijkheid geeft hiervoor gelden te verkrijgen. Gezamenlijk met het waterschap hebben we hiervoor een aanvraag ingediend op 1 maart 2005.

We wachten af, maar mocht de aanvraag worden gehonoreerd dan zou eind 2005 met de hoognodige restauratie kunnen worden gestart.

De sluizen en het stoomgemaal zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en geven een beeld van de techniek van waterbeheersing van begin 20^e eeuw.

Het complex bestaat uit een noordelijke en een zuidelijke sluis. Stoomgemaal De Tuut is in 1917-1918 gebouwd op de zuidelijke sluis.

De spuisluizen uit 1829

Bezoek stoomgemaal

De bezoekersaantallen voldoen aan de verwachtingen.

In 2004 hebben ongeveer 3500 bezoekers

Stoomgemaal De Tuut bezocht.

Onze website www.de-tuut.nl is sinds 2001 door meer dan 20.000 mensen bekeken.

Wij willen het bezoek laten kennismaken met drie facetten van een stoomgemaal in de 20^e eeuw, namelijk de geschiedenis van de beheersing van de waterhuishouding in het Land van Maas en Waal, het gebruik van stoom in de aandrijftechniek, en werkomstandigheden van rond 1920 in een dergelijk bedrijf. Stoomgemaal De Tuut is niet een horeca gelegenheid met als doel van een bezoek alleen het nuttigen van een drankje.

Bij een bezoek op een dag dat het gemaal niet onder stoom staat wordt er aan bezoekers een rondleiding gegeven van 50 – 60 min. De uitleg tijdens deze

rondleiding is de meerwaarde die we aan bezoekers kunnen bieden.

De geplande stoomdagen waren in 2004 goed voor 100 tot 200 bezoekers per dag.

We hebben in 2004 bij tv Gelderland in het programma Buitengewoon mee kunnen doen aan een t.v.-uitzending.

In de regionale pers, en de en huis aan huis bladen hebben we regelmatig artikelen kunnen plaatsen. Adverteren op commerciële basis wordt niet gedaan; dit strookt niet met het karakter van De Tuut.

Verder promoten we het gemaal bij diverse tentoonstellingen en beurzen waarbij belangstelling voor het gemaal kan worden verondersteld.

Samenwerking met andere instanties in het Land van Maas en Waal

Met het Historisch Streek Museum Tweestromenland te Beneden-Leeuwen, en de tuinen van Appeltern hebben we voor 2005 arrangementen afgesloten. Dit biedt de mogelijkheid om mensen in groepen, die toch al het Land van Maas en Waal bezoeken, ook kennis

met Stoomgemaal De Tuut te laten maken. Hiermee verwachten we een groter aantal bezoekers, en mogelijk ook een andere categorie bezoekers dan tot nu toe het geval is.

Samenwerking met Waterschap Rivierenland te Tiel

Het waterschap Rivierenland heeft ook in het afgelopen jaar verschillende malen gebruik gemaakt van de faciliteiten van het stoomgemaal bij gelegenheden die zich voordeden.

Er zijn plannen om in de toekomst verder met elkaar te gaan samenwerken. Gedacht wordt aan een mogelijk

steunpunt voor watereducatie, de plannen hiervoor zijn in ontwikkeling.

We willen hierbij opmerken dat het stoomgemaal als museum collectief eigendom is van de gehele maatschappij. Het bestuur en vrijwilligers houden dit belangeloos in stand om dit stukje historie te bewaren voor de toekomst.

Korte berichten

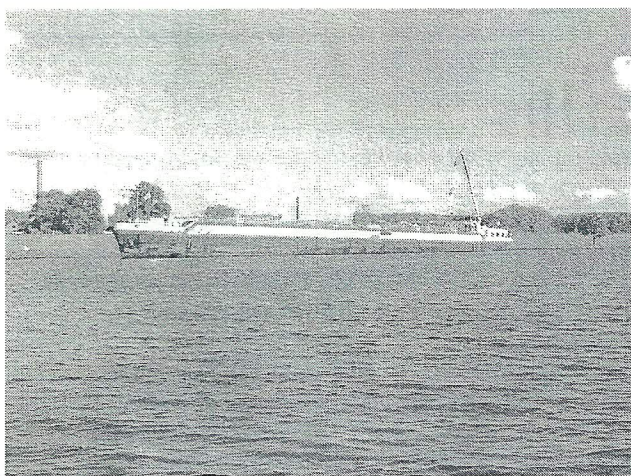
Kerkje Altforst

Na uitvoerig overleg met alle geïnteresseerde en betrokken partijen is besloten om in december een verzoek aan Gemeente West Maas en Waal in te dienen voor een verruiming van de bestemming. De gemeente heeft kort geleden hier positief op gereageerd en de benodigde procedure is in gang gezet.

Het behoud van het gebouw staat voorop, wat ook de nieuwe bestemming moge zijn.

Overdracht binnenvaarttanker 'Manus'

In samenwerking met scheepswerf Gelria te Nijmegen vond op zaterdag 9 oktober 2004 voor de wal bij De Tuut de feestelijke overdracht en inzegening plaats van de binnenvaarttanker 'Manus'.

De Manus voor de wal bij De Tuut

Dit schip is in opdracht van schipper Gradussen uit Druten gebouwd door scheepswerf Gelria te Nijmegen. De bouw van het casco is uitbesteed in Polen. Om het aanmeren in de Maas mogelijk te maken werd er eerst een ponton geplaatst. Vervolgens is de Manus hieraan afgemeerd.

Het werkgebied van het schip is vooral de Rijn en de Moezel. Mede dankzij het stralende weer, en het stoomgemaal onder stoom, was dit een heel plezierige dag voor de c.a. 300 genodigden. De Manus meet 2681 BRT, en is voorzien van een 1214 kW/ 1651 PK ABC motor voor de voortstuwing.

Benefiet Golftoernooi Rotary Club Wijchen

De Rotary Club van Wijchen Beuningen Tweestromenland heeft in 2004 een benefiet golftoernooi gehouden, waarvan de helft van de opbrengst ten goede kwam aan Stoomgemaal De Tuut. Dit bedrag van € 1500,- zal worden gebruikt voor educatieve hulpmiddelen op het stoomgemaal.

Torentje van kasteel Blanckenburgh te Beuningen

In oktober 2004 is een huurovereenkomst met een tweetal nieuwe huurders voor het torentje. Deze gebruiken de locatie voor coaching en ondersteuning van mensen.

Bijdragen in in natura of in geld, in 2004 van sponsors en/ of donateurs:

- Centrale Electrabel Nijmegen. Diverse zaken in kader van onderhoud	- Vervoer stoomtractor tijdens museumweekend op 12 september door Loonbedrijf Dekkers Toonen te Maasbommel
- Fa. Franssen isolatie Druten	- Studiestoommachine uit Winschoten
- Fa. Auquacare chemicaliën en onderzoek water in de stoomketel	Vervoer uit Winschoten werd verzorgd door Fa. W. v.d. Donk B.V. te Vinkel, met chauffeur Rob Alma
- Waterschap Rivierenland te Tiel. Kosten receptie van de opening in mei 2004	- Dhr. P. Mertens uit Druten. Draaiwerk van klepjes
- Waterschap Aa en Maas te 's-Hertogenbosch. Computers voor educatie in het bezoekerscentrum.	- Dhr. R. Visser te Dreumel. Een 10-tal originele stoomfluiten
- Dhr. L. Greep uit Deurne diverse oude gereedschappen van stoomgemaal Maasbommel	
- Financiële bijdragen van donateurs	
- Stoompomp en antieke draaibank van dhr. W. Rongen uit Zeeland, Noord Brabant	

Onze hartelijke dank voor uw aller bijdrage.

Deelname Stoomgemaal De Tuut aan verschillende activiteiten in 2004

In 2004 is door Stoomgemaal De Tuut weer deelgenomen aan diverse activiteiten in de regio, en daarbuiten. Door hier aanwezig te zijn krijgt het gemaal meer bekendheid wat extra bezoekers oplevert. Tevens kom je ook allerlei mensen en instanties tegen die vaak interessante zaken laten zien en aandragen.

Voorjaarsstoomdag Raamsdonksveer

Op 14 maart was Stoomgemaal De Tuut aanwezig op de Voorjaarsstoomdag in Raamsdonksveer. Onze aanwezigheid wordt hier erg gewaardeerd; het is leuk voor de aanwezige modelbouwers om ook eens met mensen van een echte stoominstallatie van gedachten te wisselen.

Hernense Stratenmarkt in juni

Dit is een festijn waar zo'n 15.000 mensen op af komen. Hier hebben we ons gepresenteerd aan een breed publiek.

Jubileumdag Historische Vereniging Tweestromenland

De Historische Vereniging Tweestromenland te vierde haar 40-jarig jubileum met een historische dag op zondag 16 mei 2004 in D'n Bogerd te Druten. Hier werden allerlei historische zaken gepresenteerd, zoals een klompenmaker en twee imposante boerenpaarden, ingespannen om een boomstam te slepen, en leden van de Historische Vereniging in vroegere kostuums.

Maas- en Waal weekend in de Tuinen van Appeltern in oktober

Op het Maas en Waal weekend wordt een presentatie gegeven van allerlei bedrijven uit het Land van Maas en Waal, die op één of andere manier iets met horeca of toerisme te maken hebben. Het gebeuren werd opgeluisterd met zang en dans van velerlei koren en dansgroepen.

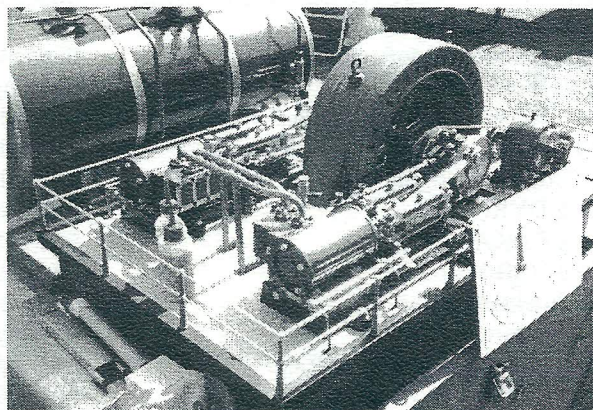
Stand van De Tuut tijdens het Maas- en Waal weekend

Stoomdag op 30 oktober in de Rijnhal te Arnhem
Deze stoomdag is te vergelijken met de Voorjaarsstoomdag in Raamsdonksveer, met natuurlijk ook weer bezoekers uit een andere regio.

Nationale monumentendag

Op de nationale monumentendag op 12 september 2004 was er in samenwerking met Die Kannemarkter Musikanten uit Appeltern een Stoomfestival georganiseerd. Behalve dat De Tuut onder stoom stond, waren er ook diverse activiteiten op de dijk. Onder ander optredens van Die Kannemarkter Musikanten, Country & Linedancegroep Memory uit Appeltern, en zangkoor The Evergreens uit Maasbommel. Bovendien was er op de dijk een presentatie van een aantal lokale ondernemers.

Op het voorterrein van De Tuut werden demonstraties gegeven door dhr. W. van de Lisdonk met zijn model stoominstallatie, en dhr W. Rongen uit Zeeland, N-Br., met een zelfgebouwde stoomtram. Tevens was De Tuut op deze dag pleisterplaats voor deelnemers aan de Wijchense Oude Voertuigendag, en was de oude trekkerclub De Ewijkse Brug aanwezig met een veertigtal oude tractoren. Hoewel de dag begon met veel wind en dreigende lichten werd het later toch prachtig weer, en hebben zo'n 350 bezoekers dit festival bezocht.

De zelfgebouwde stoommachines van dhr. W. van de Lisdonk uit Tilburg

De sponsors van het stoomgemaal De Tuut

Uiteraard hebben vele sponsors ons al eerder geholpen en velen van die sponsors doen dat nog steeds.

Aannemers- en sloopbedrijf De Ruiter bv	levering granulaat verharding	Boven-Leeuwen
Aannemerscombinatie M.A.D.	klinkerbestrating voorterrein	Werkendam
Aquacare Europe	onderzoek ketelwater en levering chemicaliën	's-Hertogenbosch
Croonen transport	containers transport	Druten
Electrabel	financiële bijdrage	Nijmegen
F. Megens	goten ketelhuis	Puiflijk
Fransen Isolatiebedrijf bv	financiële bijdrage t.b.v. isolatie	Druten
Full Colour Service	drukwerk	Almere
Gasunie	financiële bijdrage	Ravenstein
Gemeente West Maas en Waal	financiële bijdrage	Beneden-Leeuwen
Kemkens service en installatie technieken bv	deel verwarming	Oss
Kendall Motoroil	olie en ontvetter voor restauratie en bedrijf stoomgemaal	Nijmegen
Lions Club Maas en Waal	financiële bijdrage	Puiflijk
Metaaldraaijerij Sepers bv	draaiwerk t.b.v. assen, pompen en machine	Heerewaarden
Monnich & Van Dijk, Grafisch advies- en productie bureau	drukwerk	Almere
MW Reclameproducties	borden sponsors etc.	Beneden-Leeuwen
Nederlandse Waterschapsbank nv	financiële bijdrage	Den Haag
Notarissen Bunnik, Van Ark & Van der Waaij	juridische adviezen etc.	Beneden-Leeuwen
Nuon Zuid-Gelderland	financiële bijdrage	Nijmegen
NVOB – afdeling front Maas en Waal	financiële bijdrage	Dreumel
Prins Bernhard Cultuurfonds	financiële bijdrage	Amsterdam
Provinciaal Bestuur van Gelderland	financiële bijdrage	Arnhem
Rabobanken in Nijmegen en het Land van Maas en Waal	financiële bijdrage	Nijmegen
Rijksdienst voor de Monumentenzorg	financiële bijdrage	Zeist
Royal Haskoning	tekening, ontwerp en bestek schoorsteen	Nijmegen
Sita Afvalverwerkingstechnieken	verwijdering afval	Wijchen
Slopers- en handelsbedrijf W.H. Klaassen	verwijderen asbest	Ewijk
Smeba Brandbeveiliging	brandblusmiddelen	Nijmegen
Stichting DVR	financiële bijdrage	Delft
Stichting EDKA	financiële bijdrage	Stevensbeek
Stichting VSB Fonds	financiële bijdrage	Utrecht
Tak Architectenbureau	adviezen restauratie	Delft
Technisch Bureau Centrum	levering pakkingsmateriaal	Den Bosch
Technische groothandel Peter Blom	levering diverse gereedschappen	Weurt
Verenigde bedrijven Van de Klok	financiële bijdrage	Druten
Waterschap de Maaskant	financiële bijdrage	Oss
Waterschap Rivierenland	financiële bijdrage	Tiel
Willems Elektrotechniek	aanleg elektrische installatie	Beneden-Leeuwen
WSM Bouw- en Aannemersbedrijf	beschikbaar stellen gereedschap	Puiflijk

Colofon

Monumentaal is de nieuwsbrief van de Monumentenstichting Baet en Borgh. Deze nieuwsbrief verschijnt minimaal éénmaal per jaar.

Redactie en vormgeving: Jan Reijnen, Bonne van Dekken

Foto's: Bonne van Dekken